

Louis
de Bernières

Mandolína
kapitána
Corelliho

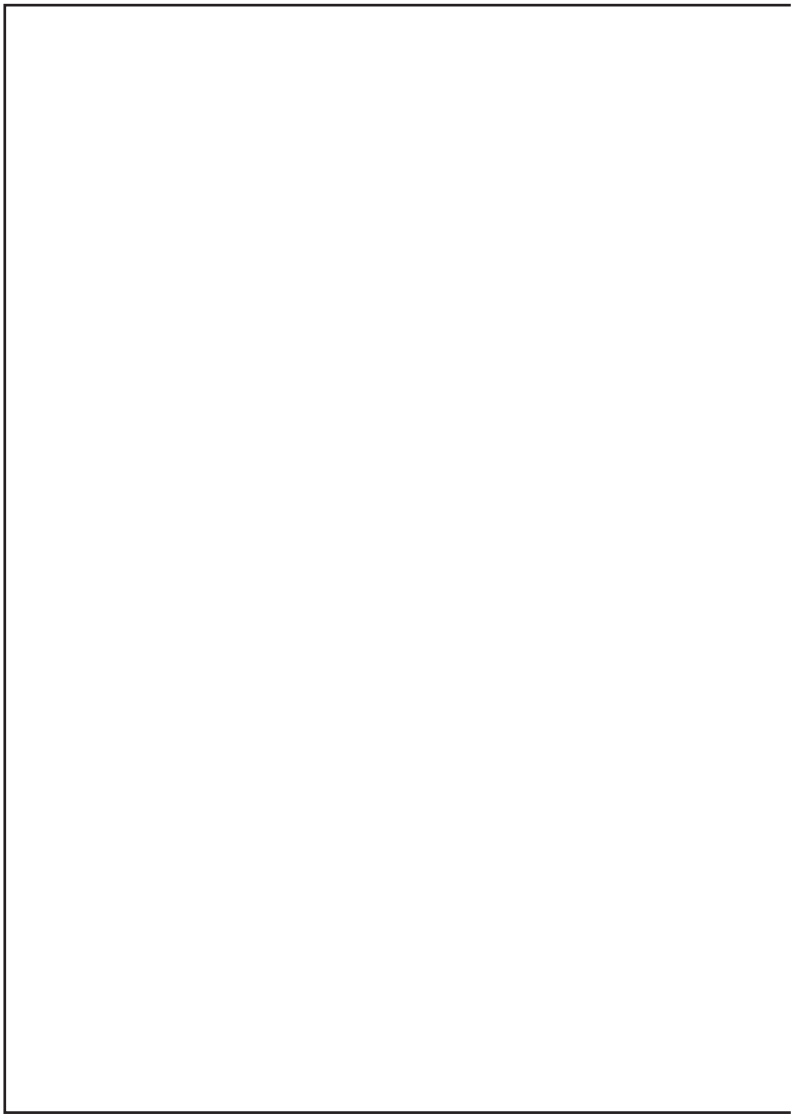
Literárna predloha rovnomenneho filmu

SVETOVÁ PRÓZA

SVETOVÁ PRÓZA

Louis
de Bernières

Mandolína
kapitána Corelliho

Z angličtiny preložila
OĽGA KRALOVIČOVÁ

slovar

Copyright © 1994 by Louis de Bernières
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2000, 2016
Translation © Oľga Kralovičová 2000, 2016

ISBN 978-80-556-2372-6

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými a ani vo forme fotokópií, nahrávok, ani prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

*Mame a otcovi, ktorí na rôznych miestach
a rôznymi spôsobmi bojovali proti fašistom
a nacistom, stratili veľa blízkych priateľov
a nikdy im nikto nepoďakoval.*

VOJAK

*Studeným poľom vo svete ticha
štíhli a mladí kráčajú bok po boku muži,
akoby sa smiali, ale ich smiech k nám tichom neprerazí,
nijaký zvuk, krik, šepot, žiadne hlasy.*

*Hovoria, aké márne bolo milovať,
a hlas ich slov je redší ako vzduch, nedopláva k našim brehom,
odvážnych a silných pristihla ich bolesť
silnejšia od sily živých, odvážnejšia ako česť.*

*A predsa, v ich srdciach ešte nie je pokoj,
prekričať chcú stenu medzi svetmi:
„Čo je so životmi, ktoré hodili sme len tak, akoby bokom?
Komu patrí naša mladosť, nádej pred útokom?“*

*Studeným poľom, ktorého na mapách niet,
mladí muži verne, po boku bokom hľadajú
svet, v ktorom ich srdcia boli odvážne a bezstarostná myseľ,
do očí si hľadia, a nechápu zmysel.*

Humbert Wolfe

Doktor Jannis začína písať dejiny a je nespokojný

Doktor Jannis prežil celkom pokojný deň, počas ktorého mu nijaký pacient nezomrel, ani sa nikomu nepohoršilo. Prekvapujúco ľahko pomohol priviesť na svet teliatko, rozrezal hnisavý vred, vytrhol stoličku, jednej dáme ľahších mravov pichol salvarsan, urobil nepríjemný, ale fantasticky úspešný klystír a pomocou lekárskeho triku vykonal zázrak.

V duchu sa zasmial, pretože chýr o tomto zázraku sa už nepochybne šíri ako skutok hoden svätého Gerasima. Zavolali ho k starému Stamatisovi, ktorého vraj bolelo ucho, a keď pozrel do jeho vonkajšieho zvukovodu, videl, že je zatuchnutejší a väčšmi obrastený lišajníkmi a stalagmitmi ako Drogaratská jaskyňa. Pomocou kúska vaty namočenej do alkoholu a namotanej na konci dlhej zápalky sa pustil oškrabovať lišajník. Vedel, že starý Stamatis bol od detstva na to ucho hluchý a že ho ustavične bolelo, no napriek tomu ho prekvapilo, keď hlboko v tom chlpatom zákutí zápalka narazila na niečo tvrdé a nepoddajné, prítomnosť čoho sa nedala vysvetliť ani fyziologickými, ani anatomickými príčinami. Doktor odvedol starca k oknu, roztvoril okenice dokorán, načo výbuch poludňajšej horúčavy a svetla okamžite zaplavil izbu oslepujúcou žiarou, akoby si nejaký neodbytný a prehnane žiariaci anjel omylom vybral toto miesto na zjavenie. Žena starého Stamatisa sa pohoršovala, veď v takú hodinu púšťajú do domu toľko svetla len neporiadne gazdiné. Bola presvedčená, že to rozvírilo prach, a jasne videla, ako sa odšadial dvíhajú jeho zrnká.

Doktor Jannis naklonil starcovi hlavu a hľadel mu do ucha. Dlhou zápalkou odhrnul tvrdý sivý porast ozdobený odlúpnutými šupinkami. Vnútri bolo voľačo okrúhle. Zoškrabol z povrchu rozkladajúcu sa tvrdú hnedú vrstvu maziva a uvidel hrášok. Určite to bol hrášok, lebo bol svetlozelený a povrch mal trochu zošúverený. O tom nemohlo byť pochyb. „Nestrčil si si niekedy niečo do ucha?“ spytoval sa lekár.

„Iba prst,“ odvetil Stamatis.

„Ako dlho si na to ucho hluchý?“

„Od nepamäti.“

Doktor Jannis si v duchu vybavil absurdný obraz. Videl Stamatisa ako zhrbené batola s rovnako drsnou tvárou a rovnako nadmerne zarastenými ušami, ako má teraz, ako dočahuje na kuchynský stôl a z drevenej misky si berie sušený hrach. Strčil si ho do úst, ale keď zistil, že je pritvrdený na jedenie, naphal si ho do ucha. Lekár sa zasmial: „Ty si musel byť veľmi neposlušné decko.“

„Bol to čert.“

„Ticho buď, baba, vtedy si ma nepoznala.“

„Povedala mi to tvoja matka, Boh jej daj večné odpočinutie,“ odpovedala starena, zošpúlila pery a prekrížila si ruky, „a potvrdili to aj tvoje sestry.“

Doktor Jannis sa zamyslel. Hrášok bol nepochybne stvrdený a nepoddajný a zaviazol tam tak napevno, že sa nedal vypáčiť. „Máte háčik na ryby, asi taký ako na pramicu, s dlhým drôtikom? A malé kladivko?“

Manželia pozreli na seba a obaja si pomysleli, že ich doktor sa asi zbláznil. „Čo to má spoločné s mojím boľavým uchom?“ podozrievavo sa spýtal Stamatis.

„Máš exorbitantné auditívne impedimentum,“ odvetil doktor, lebo vždy bol presvedčený, že treba zachovávať určitú lekársku tajomnosť, a veľmi dobre si uvedomoval, že za „hrášok v uchu“ by pravdepodobne nezískal nijakú slávu. „Môžem to odstrániť pomocou háčika a kladivka, je to ideálna metóda na odstránenie *un embarras de petit pois*.“ Vyslovil tie fran-

cúzske slová s afektovaným parížskym prízvukom, hoci ich iróniu chápal iba on.

Poslušne mu priniesli háčik a kladivko a lekár opatrne vyrovnal háčik na kamennej dlažbe. Potom starcovi kázal, aby si položil hlavu do svetla na podokenicu. Stamatis si ta ľahol, pričom prevracal očami, stará pani si zakryla oči dlaňami a hľadela na to len pomedzi prsty. „Ponáhľaj sa, doktor,“ zvolal Stamatis, „podokenica je horúca ako peklo.“

Lekár opatrne vsunul narovnaný háčik do chlpatého zvukovodu a zdvihol kladivko, ale chrapľavý vreskot pripomínajúci vranu ho vyrušil. Starena si zmätene a zdesene žmolila ruky a kvílila: „Oj, oj, oj, vrazíte mu háčik do mozgu. Kriste, zľutuje sa, Panenka Mária a všetci svätí nech nás ochraňujú.“

Na ten výkrik sa doktor zháčil. Pomyslel si, že ak je hrášok veľmi tvrdý, drôt by doň pravdepodobne nevníkol, iba by ho vtlačil ešte hlbšie. Dokonca by mohol prasknúť bubienok. Vystrel sa a ukazovák si zamyslene vykrúcal biele fúzy. „Zmena plánu,“ oznámil. „Po dlhšej úvahe som sa rozhodol, že by bolo lepšie naliať do ucha vodu a zmäkčiť tú supererogatórnu oklúziu. *Kýria*, musíte sa postarať, aby mal v uchu stále teplú vodu, až kým sa večer nevrátim. Nedovoľte pacientovi hýbať sa, nech leží naboku s uchom plným vody. Rozumeli ste?“

Doktor Jannis sa vrátil o šiestej a zmäknutý hrášok úspešne napichol aj bez pomoci kladivka. Šikovne ho vytiahol a ukázal manželom, aby si ho mohli obzrieť. Pretože bol pokrytý hrubou vrstvou tmavého maziva a odporne páchol, ani jeden z nich v ňom nespoznal strukovinu. „Je to veľmi papiionaceózne, však?“ poznamenal doktor.

Starena prikývla, akoby rozumela, hoci vôbec netušila, čo to je, ale hľadela naňho užasnuto. Stamatis si z boku plesol po hlave a zvolal: „Je tu chladno. Panebože, aký hluk. Všetci sú hluční. Ešte aj môj vlastný hlas je prenikavý.“

„Tvoja hluchota je vyliečená,“ oznámil doktor Jannis. „Myslím, že to bola veľmi úspešná operácia.“

„Operovali ma,“ samolúbo vyhlásil Stamatis. „Som jediný človek, o ktorom viem, že ho operovali. A teraz počujem. Je to zázrak, tak veru. Mám pocit, akoby som mal hlavu prázdnu, priam dutú. Celú hlavu akoby mi zaplnila pramenitá voda, chladná a čistá.“

„Tak je prázdna, alebo plná?“ spytovala sa jeho žena. „Hovor rozumne, keď už bol doktor taký láskavý a vyliečil ťa.“ Chytila Jannisovi ruku a pobožkala mu ju a on o chvíľu kráčal domov s tučným kuraťom pod každou pazuchou, vo vreckách saka mal zastrčené lesklé tmavé baklažány a ten starobylý hrášok si zamotal do vreckovky, aby ho uložil do svojho súkromného lekárskeho múzea.

Pokiaľ išlo o platenie, bol to dobrý deň. Okrem tohto si zarobil dva pekné veľké raky, plný hrniec sledov, bazalku a ponuku na pohlavný styk (ten mal byť uskutočnený, ako by sa mu to hodilo). Rozhodol sa, že túto ponuku neprijme, ani keby salvarsan bol účinný. Zostával mu ešte celý večer na písanie dejín Kefallénie, ak len Pelagia nezabudla kúpiť petrolej do lúčok.

Ukázalo sa, že písať Nové dejiny Kefallénie nie je také jednoduché. Nemohol písať neosobne a bez zaujatia. Dosiahnuť objektívnosť bude asi nemožné a mal pocit, že na tie nevydarené začiatky minul viac papiera, ako sa zvyčajne spotrebuje na ostrove za celý rok. Hlas, ktorý bolo počuť v jeho opisoch, nepochybne patril jemu, nikdy neznel historicky. Chýbala im majestátnosť a nestrannosť. Neboli olympejské.

Sadol si a napísal: „Kefallénia je fabrika, ktorá vyrába deti na vývoz. V zahraničí alebo na mori je viac Kefallénčanov ako doma. Nie je tu nijaký domáci priemysel, ktorý by držal rodinu pohromade, nie je tu dostatok ornej pôdy, v mori nie je hojnosť rýb. Naši muži odchádzajú do sveta a vracajú sa sem iba umrieť, a tak sme ostrov detí, starých dievok, kňazov a starcov. Dobré je na tom jedine to, že iba krásne ženy si nájdú manželov medzi tými mužmi, čo zostali, a tak sa prirodzený výber postaral o to, že máme najkrajšie ženy v celom Grécku

a možno aj v celom Stredozemí. Nešťastie je však v tom, že máme krásne a duchaplné ženy vydaté za tých najkomickejších a najnevhodnejších manželov, ktorí sa nehodia na nič, a máme niekoľko smutných a škaredých žien, ktoré nikto nechce a ktoré sa narodili, aby sa stali vdovami aj bez toho, aby vôbec mali manžela.“

Lekár si znovu naplnil fajku a prečítal si to. Počúval, ako Pelagia vonku buchoce a chystá sa uvariť raky. Prečítal si, čo napísal o krásnych ženách, a spomínal na svoju manželku, takú peknú, ako je teraz jej dcéra. Zomrela na tuberkulózu napriek všetkému, čo vedel pre ňu urobiť. „Tento ostrov zrádza svojich vlastných obyvateľov už samotným jestvovaním,“ napísal a potom pokrčil papier a hodil ho do kúta. Takto to nejde. Prečo nemôže písať ako dejepisec? Prečo nemôže písať bez zaujatosti? Bez hnevu? Bez pocitu zrady a utrpenia? Zobral list papiera, na rožkoch už pokrčený, ktorý napísal prvý. Bola to titulná stránka: *Nové dejiny Kefallénie*. Prečiarol prvé slovo a namiesto neho napísal: *Osobné*. Teraz mohol zabudnúť na to, že má vynechávať prídavné mená plné skrytých významov a výhrady proti starobylým dejinám. Teraz mohol štipľavo kritizovať Rimanov, Normanov, Benátčanov, Turkov, Britov, ba aj samotných ostrovanov. Napísal:

„Napoly zabudnutý ostrov Kefallénia sa neprozreteľne a neuvážene dvíha z Iónskeho mora. Je to ostrov taký nesmierne starobylý, že už zo samotných skál dýcha nostalgia a červená zem leží omráčená nielen slnkom, ale aj neveriteľnou ťarchou dejín. Odyseove lode boli postavené z kefallénskych borovic, jeho osobnými strážcami boli kefallénski obri a niektorí tvrdia, že jeho palác nestál na Itake, ale na Kefallénii.“

No ešte predtým, než tomuto prefíkanému a potulnému kráľovi preukazovala priazeň Aténa a bol vydaný napospas nezmieriteľnej zlobe Poseidóna, mezolitickí a neolitickí ľudia si z obsidiánu štiepili nože a lovili ryby do sietí. Prišli mykénski Heléni a zostali tu po nich črepy amfor a hroby, a potomkovia, ktorí dávno po odchode Odysea bojovali o Atény,

tyranizovala ich Sparta a potom porazil megalomanský Filip Macedónsky, otec Alexandra, nepochopiteľne nazývaného Veľký, ktorý bol ešte absurdnejším megalomanom.

Bol to ostrov plný bohov. Na vrchole Enosu stál Diov svätostánok a ďalší na malom ostrovčeku Thios. Deméter uctievali za to, že z ostrova urobila obilnicu Iónie, tak ako aj Poseidóna, boha, ktorý ju znásilnil v prestrojení za žrebca, aby porodila čierneho koňa a mystickú dcéru, ktorej meno sa stratilo, keď eleuzínske mystérie zakázali kresťania. Bol tu Apolón, vrah Pythóna, strážcu pupka zeme, krásny, mladý, múdry, spravodlivý, silný, hyperbolický, bisexuálny a jediný boh, ktorému mali chrám postaviť včely z vosku a peria. Uctievali tu aj Dionýza, boha vína, rozkoše, civilizácie a vegetácie, otca Afroditinho synčeka, ktorému pripisoval najgargantuovskejší penis, akým bol obdarený muž či boh. Aj Artemis tu mala uctievačov, táto panenská bohyňa lovu s mnohými prsami, bohyňa taká radikálne feministická, že nechala Akteóna psami roztrhať na kusy za to, že ju náhodou videl nahý, a svojho milenca Orióna na smrť dopichať škorpiónmi za to, že sa jej náhodne dotýkal. Tak úzkostlivo lipla na etikete a kolektívnom treste, že celé dynastie mohli byť odstránené pre jedno nemiestne slovo alebo za to, že jej priniesli obeť o päť minút neskôr. Boli tu aj chrámy bohyně Atény, večnej panny, ktorá (v porovnaní s Artemidou s veľkou trpezlivosťou) oslepila Teiresia za to, že ju videl nahý. Bola nesmierne talentovaná v tých remeslách, ktoré sú nepostrádateľné pre hospodárstvo a domácnosť, a bola patrónkou volov, koní a olív.

Pri výbere bohov sa obyvatelia ostrova nekompromisne pridrižovali zdravého rozumu, ktorý bol tajomstvom ich prežitia po stáročia. Samozrejme je, že treba uctievať kráľa bohov, samozrejme je, že ľudia, ktorí sa plavia po mori, budú uctievať boha mora, vinári, pravdaže, uctievať boha Dionýza (dodnes je to najbežnejšie meno na ostrove), je jasné, že si musia ctiť Deméter, aby bol ostrov sebestačný, je očividné, že budú uctievať Aténu, aby im dala múdrosť a šikovnosť pri

každodenných úlohách, aj preto, že jej pripadalo dozeráť na nespočetné vojnové situácie. Nemožno sa čudovať ani tomu, že tu mala svoj kult aj Artemis, lebo to bol ekvivalent neomylnnej poistnej politiky, dotieravý ovad, ktorého darebáctva sa mali odvrátiť inam.

Výber kultu Apolóna na Kefallénii je najmenej a zároveň najväčšmi záhadný. Nanajvýš nevysvetliteľný je pre tých, ktorí na ostrove nikdy neboli, a absolútne nevyhnutný pre tých, ktorí ho poznajú, pretože Apolón je boh spájaný so silou jasu. Cudzinci, ktorí tu pristanú, sú dva dni slepí.

Tunajšie svetlo akoby neprechádzalo ani vzduchom, ani stratosférou. Je celkom panenské, vytvára absolútnu jasnosť, ostrosť, má heroickú silu a lesk. Odhaľuje farby v ich pôvodnej podobe pred prvým hriechom, akoby priamo podľa predstáv Boha, keď ešte len začínal a veril, že všetko je dobré. Tmavozelená farba borovic je nesmierne a do hĺbky sýta. Oceán pri pohľade zhora z útesu ideálne stelesňuje tyrkysové, smaragdové, zelenomodré a azúrovú. Kozie oko je živý polodrahokam, niečo medzi jantárom a arylitom, a cvrčky sú žiarivozelené ako mladučké výhonky trávy v raji. Keď už si oči zvyknú na panenskú čistotu tohto svetla, v porovnaní s ním je všade inde nedostatočné a vyblednuté, je to len niečo, pri čom vidíte. Sklamanie, kaz. Ešte aj morská voda okolo Kefallénie je priehľadnejšia ako inde vzduch. Človek môže ležať na hladine a pozorovať vzdialené morské dno a jasne vidí smutné raje, ktoré vždy z nejakých dôvodov sprevádzajú malé platézy.“

Učený lekár sa oprel a prečítal si, čo práve napísal. Zdalo sa mu to veľmi poetické. Prečítal si to znova a priam vychutnával niektoré vety. Na okraj napísal: „Nezabudnúť: všetci Kefallénčania sú básnici. Kde by som to mohol spomenúť?“

Vyšiel na dvor a uľavil si na záhon mäty. V pravidelných kruhoch dodával rastlinkám zásoby dusíka. Zajtra príde na rad oregano. Keď sa vrátil dnu, práve prichytil Pelagiinu malú kozu, ako s očividným uspokojením žerie, čo napísal. Vy-

trhol papier zvieratú z papule a vyhnal ho von. Zviera vyskakalo a rozhorčene bľačalo za hrubým kmeňom olivovníka.

„Pelagia,“ protestoval doktor, „ten tvoj prekliaty prežívavec mi zožral všetko, čo som dnes večer napísal. Koľko rás ti mám hovoriť, že ju nemáš púšťať dovnútra? Ešte jeden takýto incident a skončí na ražni. To je moje posledné slovo. Ťažké je držať sa témy aj bez toho, aby to zviera sabotovalo všetko, čo urobím.“

Pelagia pozrela na otca a usmiala sa: „Budeme jesť okolo desiatej.“

„Počula si, čo som povedal? Viac koza do domu nevojde, je to jasné?“

Pelagia prestala krájať papriku, odhrnula si z tváre prameň vlasov a odvetila: „Máš ju rovnako rád ako ja.“

„Po prvé, nemám toho prežívavca rád a po druhé, nebudeš sa so mnou hádať. Za mojich čias sa nijaká dcéra s otcom neškriepila. Ja to nedovolím.“

Pelagia si jednou rukou podoprela bok a zvrátila tvár. „Ocko, to stále sú tvoje časy,“ povedala. „Ešte predsa nie si mŕtvy. A, mimochodom, tá koza ťa má rada.“

Doktor Jannis sa odvrátil, odzbrojený a porazený. Je to skutočne opovrhnutiahodné, keď dcéra proti vlastnému otcovi použije ženské triky a zároveň mu pripomína jej matku. Vrátil sa k svojmu stolu a vzal si čistý papier. Spomenul si, že pri svojom poslednom pokuse sa mu nejako podarilo zablúdiť od bohov k rybám. Z literárneho hľadiska možno bolo aj tak dobre, že to koza zožrala. Napísal: „Iba ostrov taký nehanebný ako Kefallénia mohol byť natoľko bezstarostný, že sa umiestnil na geologickom zlome, ktorý ho vystavuje opätovnému nebezpečenstvu ničivých zemetrasení. Iba ostrov taký ľahostajný, ako je tento, by sa nechal zamoriť stádom bezohľadných a bezočivých kôz.“

Duce

Podťte sem. Áno, vy. Podťte sem. Teraz mi voľačo povedzte. Ktorý profil mám lepšší, pravý alebo ľavý? Naozaj, to si myslíte? Nie som si istý. Mne sa zdá, že spodná pera je posadená lepšie z tej druhej strany. Ach, súhlasíte, však? Vy asi súhlasíte so všetkým, čo poviem. Ale áno. Tak ako sa mám teda spoľahnúť na váš úsudok? Čo ak poviem, že Francúzsko je z bakelitu? Je to pravda? Budete so mnou súhlasiť? Čo tým myslíte, áno, pane, nie pane? Ja neviem, pane. Čo je to za odpoveď? Ste idiot či čo? Prineste mi zrkadlá, aby som si ich mohol rozostaviť, a posúdim to sám.

Áno, je to veľmi dôležité a aj celkom prirodzené, že ľudia by ma mali vnímať ako glorifikáciu talianskeho ideálu. Nepričytíte ma a nenafilujete v spodnej bielizni. A keď už sme pritom, nevidíte ma už ani v obleku a s kravatou. Nebudú ma brať ako biznismena, obyčajného byrokrata, a táto uniforma sa hodí na každú príležitosť. Som stelesnenie Talianska, možno viac ako sám kráľ. Toto je Taliansko šikovné a bojové, kde všetko beží ako hodinky, Taliansko ako neohýbateľná oceľ. Jedna z veľkých mocností, lebo to som z neho teraz urobil.

Á, tu máme tie zrkadlá. Sem ich postavte. Nie, tam, idiot. Áno, tam. A to druhé postavte tamto. Preboha, to si všetko musím robiť sám? Čo je to s vami, človeče? Hm, myslím, že sa mi páči ľavý profil. Trochu to zrkadlo nakloňte. Ešte. Dosť. To je ono. Úžasné! Musíme to zariadiť tak, aby ma ľudia videli vždy zospodu. Vždy musím byť vyššie ako oni. Pošlite niekoho, aby obišiel mesto a našiel najlepšie balkóny. A poznačte si to. A poznamenajte aj toto, kým si to pamätám. Na príkaz

Duceho na všetkých vrchoch Talianska musí byť maximálne zalesnenie. Ako to myslíte, že načo? To je predsa jasné, alebo nie? Čím viac stromov, tým viac snehu, to vie každý. Taliansko by malo byť chladnejšie, aby muži, ktorých vychová, boli tvrdší, vynachádzavejší, odolnejší. Je to smutná pravda, ale napriek tomu je to pravda, naši mladí už nie sú takí vojaci, ako bývali ich otcovia. Musia byť chladnejší ako Nemci. Ľad v duši, to potrebujeme. Namojdušu, že táto krajina sa od Veľkej vojny oteplila. Muži z toho zleniveli, sú neschopní. Pre ríšu nevhodní. Zo života sa stala siesta. Nevolajú ma nespíaci diktátor len tak pre nič za nič. Mňa neprichytia celé popoludnie spať. Poznačte si. Toto bude naše nové heslo: *Libro e Moschetto - Fascisto Perfetto*. Chcem, aby ľudia pochopili, že fašizmus nie je iba spoločenská a politická revolúcia, je to aj kultúrna revolúcia. Každý fašista musí mať v batohu knihu, rozumiete? Nebudeme kultúrni ignoranti. Chcem, aby aj v najmenších mestečkách boli fašistické knižné kluby, a nechcem, aby ich tí prekliati squadristi objavili a podpálili. Je to jasné?

A čo som to počul o regimente Alpini, ktorý vraj pochodoval cez Veronu a vyspevoval *Vogliamo la pace e non vogliamo la guerra*? Chcem, aby sa to vyšetrilo. Nežiaduce je, aby elitné jednotky pochodovali kade-tade a vyspevovali pritom pacifistické porazenecké piesne, keď ešte ani poriadne nie sme vo vojne. A keď už hovoríme o Alpini, čo to má znamenať, že sa ruvali s fašistickými legionármi? Čo ešte mám robiť, aby vojsko akceptovalo milíciu? Čo povedzme takéto ďalšie heslo: *Vojna je pre muža to, čo pre ženu materstvo*. Výborné. Myslím, že s tým budete súhlasiť. Skvelé heslo na každý deň, plné mužnosti, oveľa lepšie ako *Kostol, kuchyňa a deti*. Zavolajte Clare a povedzte jej, že dnes večer prídem, ak sa dostanem od ženy. A čo toto heslo: *Odvážne a rozvážne*? Ste si istý? Nepamätám sa, že by to bol Benni použil vo svojom prejave. To muselo byť dávno, pred rokmi. Možno to ani nie je také dobré.

Poznamenajte si toto. Chcem, aby bolo celkom jasné našim v Afrike, že s tým takzvaným *madamismo* treba skončiť. Skutočne nemôžem podporovať myšlienku, aby si talianski muži zakladali rodiny s domorodkami a sprznili čistotu krvi. Nie, na domorodých prostitútkach mi nezáleží. *Sciarmute* sú tam pre morálku našich mužov nenahraditeľné. Ja len nechcem nijaké lúboštné aféry. Ako to myslíte, že Rím bol asimilačný? Ja to viem, a viem, že znovu budujeme ríšu, ale toto sú iné časy. Je to doba fašizmu.

A keď už hovoríme o čiernych papuliach, videli ste môj výťažok toho pamfletu *Partito e Imperi*? Páči sa mi tá časť, kde sa píše: „Skrátka, musíme sa pokúsiť prepáčiť Talianom imperialistickú a rasistickú mentalitu. Ach, áno, Židia. Myslím, že sme dali jasne najavo, že talianski Židia sa musia rozhodnúť, či sú v prvom rade Taliani, alebo Židia. Je to celkom jednoduché. Neuniklo mi, že medzinárodné židovstvo je antifašistické. Nie som hlúpy. Veľmi dobre viem, že sionisti sú nástrojom britskej zahraničnej politiky. Podľa mňa musíme zaviesť kvóty zamestnanosti Židov vo verejnej správe. Nebudem tolerovať nijaké disproporcie a je mi jedno, ak to bude znamenať, že niektoré mestá skončia bez starostov. Musíme držať krok s našimi nemeckými priateľmi. Áno, vieme, že pápežovi sa to nepáči, ale je toho priveľa, čo by stratil, keby riskoval. Vie, že môžem anulovať lateránske zmluvy. Zapichol som mu do zadku trojzubec a on vie, že by som ním mohol pokrútiť. vzdal som sa ateistického materializmu pre mier s cirkvou a ďalej už nepôjdem.

Poznamenajte si: chcem zmrazenie plátov, aby sme udržali infláciu pod kontrolou. Zvýšime sociálne podpory rodín o päťdesiat percent. Nie, nemyslím si, že by to anulovalo uskutočnenie toho prvého. Myslíte si, že nerozumiem ekonomike? Koľko ráz vám to musím vysvetľovať, vy idiot, že fašistická ekonomika je imúnna voči pravidelným krízam kapitalizmu? Ako sa opovažujete protirečiť mi a povedať, že sa zdá, akoby opak bol pravdou? Čo myslíte, prečo sme sa